

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת וזאת

אור

תאמין שהכל טוב ותחשוב טוב יהיה טוב:

וארא שמות פרק ו (ב) וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יקוק: (ג) וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי יקוק לא נודעתי להם: (ד) וגם הקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגריהם אשר גרו בה: (ה) וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אתם ואזכר את בריתי: (ו) לכן אמר לבני ישראל אני יקוק והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצאתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים: (ז) ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יקוק אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלת מצרים:

שאלות

א { וקשה מדוע כאן נאמר למשה בלשון שונה מיתר המקומות "וידבר אלוקים ולא ה' ככל יתר המקומות? ב { ועוד מה דיבר עם משה לא נתפרש אלא "ויאמר אליו אני ה' ודבר זה כבר נאמר בפי הקודמת?

טבע האדם להסתכל על חצי כוס הריקה:

הנה כאשר נתבונן ברוח המנשבת בעולם אחד הדברים ההרסניים ביותר את אושר החיים בבית היהודי הוא מפני שני סיבות, הראשונה. כל מקרה שקורה לאדם נזק או חולי או בעיה בפרנסה וכדומא שלהבנתו הוא לא טוב מעצב ומדכדך אותו ואת הבית למה זה קרה וחבל שעשה כך וכך וכדומא, השניה. שתמיד האדם מתמקד במה שחסר לו ועל כך הוא חושב כל היום כיצד ואיך להשלים את החסר אחד בפרנסה והעסקים ואחד בילדים ואחד עם חינוך הילדים ואחד עם הבריאות ואחד עם הכבוד והמעמד וכדומא כל אחד עסוק ומוטרד יומם ולילה בחסרונו, עדי שאין לו טעם בחיים ומאבד את אושר חיי הנשואין ושל הבית היהודי בהיותו והדבר גורם לו לדאגה ועצבות וחוסר סבלנות, וזה בא לידי ביטוי הן בעבודת השם שלו שנפגעת מכך מחוסר מוטיבציה והן בביתו בינו לרעייתו וליוצאי חלצו וכדומא, אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו שזו טעות אנושית משני סיבות, הראשונה. בכל דבר צריך גם לצפות ולייחל לטוב המסתתר מאחרי הכל כי לעולם לא תצא הרעות מאת השם. והשניה. בהיות ולעולם האדם צריך לשמוח ולהינות ממה שיש לו ולא לאבד את הכל בגלל מה שאין לו מאחר והוא סובל מהכל ובשפת חז"ל יורש שני גיהנם בעוה"ז ובעוה"ב, ולכן אם תחשוב טוב יהיה טוב כמו שנבאר.

סיפור מטלטל כל נפש בזמננו:

נפתח בסיפור כמה חוסר המידע משנה את חשיבת האדם. סיפר הרב זילברשטיין כפי המתפרסם בקובץ "ווי העמודים", בשנת תשע"ד, נפטרה נערה צעירה בת 19, בתו של אחד מתלמידי החכמים במושב תפרח. הנערה, הלכה לישון ולא קמה בבוקר. המקרה זעזע את הציבור בכלל ואת ההורים בפרט, שצערם היה רב לאחר שבמקום להוביל את בתם לחופה עם בחור תלמיד חכם, הובילו אותה לקבורה. לאחר ארבע שנים מפטירתה באה לאחותה בת 12 [שהיית בת 8 בפטירתה] ומובילה אותה ליער ושם התיישבה על ספסל ושוחחה איתה. "טוב לי מאוד שם", סיפרה הנערה שנפטרה לאחותה הצעירה וביקשה ממנה שתגיד להורים שלא יצטערו על פטירתה כי טוב לה מאוד שם. בשלב זה, חשפה הנערה את סיפור חייה בפני אחותה והסבירה לה את פשר פטירתה בגיל 19 בלבד. הרב זילברשטיין הביא את הסיפור כפי שסיפרה לאחותה: "בפרוץ השואה הייתי ילדה קטנה, הורי נתנו אותי למשמרת בידי גויים, כדי שישמרו עלי, ולאחר גמר המלחמה הגויים לא החזירו אותי לעמי. הייתי ביניהם עד גיל 19, כשהייתי בת 19 נודע לי שאני יהודייה, ושאני בת לעם ישראל, מיד עזבתי את הגויים, וחזרתי לעמי, התחלתי לשמור תורה ומצוות, ואף נשאתי לתלמיד חכם וגרתי בבני ברק, ושם הקמתי משפחה לתפארת. כשהגעתי לאחר מלאת שנותי עליתי לשמים, פסקו לי שבעקבות מעשי מגיל 19 מגיעה לי גן עדן בעולם גבוה, אך בעקבות זה, שעד גיל 19 לא שמרתי תורה ומצוות, איני יכולה להגיע לשם, אלא אם אעבור זיכוך, ונתנו בפני שתי ברירות - או לעבור את הזיכוך בשמים או לחזור בגלגול כאן בעולם ל-19 שנה. "בחרתי לחזור בגלגול ל 19 שנה, וכך נולדתי להורי כאן בתפרת, וחייתי 19 שנה, וכשנגמר זמני, פרח נשמתו כדי להגיע לעולם העליון שנקבע לי, וכל כך טוב לי כעת שאיני יכולה לתאר". עד כאן מה שחלמה האחות הצעירה, כשקמה בבוקר היא חשבה שמדובר בדברים בטלים ולא סיפרה דבר להוריה, אך החלום חזר ונשנה שלוש פעמים, כאשר בפעם השלישית האחות שנפטרה אמרה לאחותה - אתן לך סימן מובהק שהחלום - אמיתי. וזה הסימן שנתנה האחות: "לאחר הישבעה' אבינו נסע לקברי שבהר המנוחות, והיה לי כל כך טוב שאבי הגיע לשם ואמר עלי פרקי תהלים. ב'שלושים', אבינו החליט שהנסיעה מתפרח לירושלים לוקחת הרבה מאד זמן וזה ביטול תורה ולכן לא בא לשלושים. אמנם מצד אחד היה לי טוב אילו היה בא לקברי, אך מצד שני, אי גרימת ביטול תורה - היה לי למשיב נפש אפילו יותר מאשר כשבא לקברי בשבעה". האחות הצעירה, שהיתה אז בת 8, לא זכרה כלל מהנסיעה של האב בשבעה', ומאי הנסיעה ב'שלושים', וספרה להוריה על החלום, ואף סיפרה להם על הסימן שהיא מסרה לה כדי שתספר על כך להוריה, ואכן ההורים אישרו את כל הפרטים. "כמובן שההורים לאחר ששמעו את דבר החלום מאד התנחמו ולמדו מכאן מוסר השכל גדול עד כמה האדם טועה ואינו רואה את כל התמונה ולכן יש לו שאלות:

ביאור תביעת הקב"ה שהכל לטובה

ונראה כדי להבין את המסר בארבעה מילים שהשם אמר למשה, ויאמר אליו אני ה', נקדים את הפסוקים מסוף פרשה קודמת, שמות פרק ה (כ) ויפגעו את משה ואת אהרן נציבים לקראתם בצאתם מאת פרעה: (כא) ויאמרו אלהם ירא יקוק עליכם וישפט אשר הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדיו לתת חרב בידם להרגנו: (כב) וישב משה אל יקוק ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתיני: (כג) ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך: שמות פרק ו (א) ויאמר יקוק אל משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו: משה רבנו התלונן קשה על הקב"ה ואמר לו למה הרעותה לעם הזה ומאז באתי בשמך הרע לעם ולמה שלחת אותי, ועל כך משיבו השם ומסכם את טענתו של משה בארבעה מילים וידבר אלוקים אל משה, ואמרו חז"ל כל מקום שנאמר דיבור הוא לשון קשה וגם אלוקים הוא מסמל הנהגה של מידת הדין, בארבע מילים אלו תמצת הקב"ה את טענת משה כלפיו שהוא הרע לעם

בית: רה' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רה' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

בשליחותו, והתשובה לכך בארבע מלים ויאמר אליו אני ה', אמירה בכל מקום לשון רכה ואף שם הו-ה הוא מסמל מידת החסד והרחמים, כונתו בזה שאמר למשה גם מה שאתה רואה כמידת הדין הוא נובע מרחמים כי כל דעביד רחמנא לטב עביד שעל ידי זה קיצר את זמן הגלות כדלקמן. **ביאורם של דברים** אומר הקב"ה למשה שיש שני דרכים לאדם לנהל את חייו דרך הראשון לחיות תמיד בעין ביקורתית ולראות רק את הרע והחסר ולהיות ממורמר ולחפש את החסרונות ותמיד מסתכל על מה שחסר ועל ידי זה יהיה תמיד בעצבות ולא יוכל להיות בשמחה כי כל חשיבתו רק על השלילה, אולם דרך שניה שירגיל האדם את עצמו לחשיבה חיובית ודבר זה תלוי בשני חלקים, **החלק הראשון** להאמין ולדעת שבכל רע מסתתר אחריו הטוב שהשם רוצה לעשות שכל מה שעושה השם הוא לטובה, **והחלק השני** שתמיד יתבונן בטוב שיש לו וישמח במה שהצליח להשיג, וכאשר ירגיל עצמו לחשוב טוב על כל דבר ובכל מצב יהיה בשמחה תמיד ויתעודד להמשיך ולעבוד את השם ביתר שאת ועוז, וזה בה לידי ביטוי ביחס לעצמו וכן ביחס לאשתו וביחס לחינוך ילדיו או תלמידיו וכן בעבודתו גם כלפי עובדיו כיון שכל מה שעושה השם הוא לטובה כאשר נבאר.

כיצד נגאלו אחרי רד"ו כאשר הגזירה ארבע מאות שנה

ונתחיל בחלק הראשון אמר הקב"ה למשה שגם אותו דין הוא טובת האדם וממנו תצמח הגאולה, כעין אשר היה עם בניי היות והגזרה היתה ארבע מאות שנה, ובאמת כתוב **בשמות פרק יב (מ)** ומושב בני ישראל אשר יושבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה: (מא) ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות יקנן מארץ מצרים: ומאידך מבואר החשבון **בפסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שמות פרשת בא פרק יב פסוק מ**, וכן מבואר בתרגום יונתן שמות פרשת בא פרק יב פסוק מ, שבפועל היו במצרים רק רד"ו שנים: אולם ההסבר לכך מה עשה הקב"ה קיצר הזמן על ידי קושי השעבוד בכדי לזרז את יציאתו, והיינו שעבדו בתקופה קצרה מה שהיה צריך לעבוד במשך ארבע מאות שנה, נמצא שאותן צרות הן סיבת זירוז הגאולה כך שאין מקום לתלונות שמה מתלונן, ולפי זה נמצא שהקב"ה השיב לו תשובה בזה שאמר לו שגם מידת אלוקים הוא גם ה' ונעשה הכל מתוך הרחמים, וזהו שאמר הקב"ה למשה הרי לאבות לא נגלתי בשם הויה שהיא מידת הרחמים אלא הכל במידת הדין ובכל זאת האמינו.

הרמז שנאמר והוצאתי אתכם "מתחת" סבלת

ורמז על כך שמעתי מפי הרה"ג הרש"י רבה של ירושלים רבי שלמה עמאר שליט"א מהפסוק והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים, והצאתי אתכם מעבדתם, וכו' וידעתם פי אני יקנן אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים: ויש לדקדק בלשון הפסוק שתיבת "מתחת" מיותרת? אולם כוונת התורה להדגיש שמתחת אותו סבל מסתתרת הגאולה כי הן הסיבה לקיצור הגזרה של הגלות, ולכן כותבת התורה מתחת לרמז כי האדם יראה מה שגלוי לעינינו ואינו רואה את הנסתר מתחת לסבל זירוז הגאולה.

ביאור האור החיים בדיברה הראשונה:

ובדרך זו כתב האור החיים שמות פרק כ פסוק ב לבאר את הדיברה הראשונה מדוע כתב שני שמות השי"ת שכתוב אנכי יקנן אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. וז"ל עוד ירצה על דרך אומרו (תהלים קטז) כוס ישועות וגו' ובשם י"י אקרא צרה ויגון וגו' ובשם וגו', ודרשו ז"ל (ברכות ס"ב) מברכין על הרעה בשמחה כשם וכו', והטעם כי בחינת המוסר מה' אינו אלא לצד הטוב והחסד, והוא אומרו אנכי ה' פירוש מדת החסד והרחמים אפילו בזמן אלהיך פירוש שאני מייסרך:

וזו קבלת עול מלכות שמים השם הוא האלוקים:

ובזה חושבני שכאשר נוהגים העולם לקבל עול מלכות שמים אומרים בקול ה' הוא האלוקים וכן בימי הסליחות וימי הדין הכוונה בזה לומר ה' שהוא מידת הרחמים הוא האלוקים גם שנוהג במידת הדין כי הכל נובע מרחמים רק החיסרון בנו שלא מבינים.

הסבר פסוק שמע ישראל והמנהג לכסות העיניים:

ובזה נראה לעני"ד לבאר מדוע כשאומרים שמע ישראל מכסים את העיניים? ועוד מדוע בק"ש אומרים ה' אלוקינו מדת דין ורחמים? אלא כונת הדבר שאנו מאמינים שהן מידת הרחמים והן מידת הדין הכל בין עונש ובין שכר כולן ה' אחד כולם רחמים על האדם, ולכן סוגרים העיניים לרמוז כי האדם צריך לדעת שאינו רואה את האמת כיון שהעיניים שלנו קצרות ראייה ומה שחושבים שהוא רע הוא הטוב ומה שחושבים שהוא טוב יתכן והוא רע, ולכן כל אחד צריך לחזק עצמו באמונה בהי"ת שכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד.

דברי הז"ל על טעות הבנת האדם:

והדבר מתבאר לפי מה שמבואר בגמרא **פסחים דף נ ע"א** והיה ה' למלך על כל הארץ **ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד**, אטו האידנא לאו אחד הוא? אמר רבי אחא בר חנינא לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת, **לעולם הבא כולו הטוב והמטיב ע"כ**. וכתב לבאר בספר **דעת תבונות לרמח"ל סימן קע** שלעתיד לבא ביום הדין הגדול יפרוש השי"ת ויראה לכל אדם את כל הנעשה עימו ויבין וישכיל את הנאמר עד כמה עמקו מחשבותיך. הרי שמבואר כאשר האדם נמצא בעוה"ב רואה את הכל שהוא טוב הכיצד? אלא בהכרח שכל מה שנראה לנו רע זה מחוסר הבנתנו. אולם כאשר האדם מגיע לדרגת ביטחון בהשי"ת באמת יכול להבין ולראות כי הכל לטובה מעין עוה"ב.

מדוע האדם טועה שזה רע:

עוד כתב בספר **דעת תבונות לרמח"ל סימן קכח** מדוע האדם טועה וז"ל ובאמת תראי [הנשמה] שגם במעשים אין רע נמצא בעולם אלא חלקי הדברים טרם התחברם להשלמת הדבר, אך אין דבר מושלם שיהיה רע וכו' ע"כ. והיינו שכל החיסרון נובע מפני שהאדם אינו יכול לראות דבר מושלם כיון שפעמים שהדבר נשלם במשך זמן קצר אך פעמים שזה נשלם בזמן ארוך, מעין מגילת אסתר, מעין מכירת יוסף, מעין שיעבוד בניי במצרים, מעין מעשה דר"ע הנ"ל, אבל אחרי שנשלם הדבר מתברר כי הכל לטובה. וכן כתב **החזו"א** בספרו אמונה וביטחון שהדבר דומה לכפרי שנכנס למתפרה ורואה את החייט כיצד לוקח בד יקר

בית: רה' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רה' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

ערך וגוזר אותו לחתיכות ונדמה לו כי הוא משחית את הברך כי מימיו לא ראה כיצד החייט תופר ורק רואה את השלב הראשון, אולם כאשר יראה מתחילה עד סוף הרי יראה עד כמה החייט פועל בצורה הכי טובה, כן האדם כלפי מעשיו של השי"ת אינו רואה את הסוף אלא את ההתחלה ולא רואה את התכלית ולכן נראה לעינינו רע ורק מי שיכול או זוכה לראות את הסוף מבין שהכל לטובתו.

משל המסילת ישרים פרק יט לביאור דברי ר"ע :

וז"ל אמנם וכו' הא' היא כל מאי דעבדין מן שמיא לטב (ברכות ס'), וזה כי אפילו הצער ההוא הדוחק הנראה בעינינו רעה, איננו באמת אלא טובה אמיתית, וכמשל הרופא החותך את הבשר או את האבר שנפסד כדי שיבריא שאר הגוף ולא ימות, שאף על פי שהמעשה אכזרי לכאורה, אינו אלא רחמנות באמת להטיבו באחריתו, ולא יסיר החולה אהבתו מהרופא בעבור זה המעשה, אלא אדרבא יוסיף לאהבה אותו, כן הדבר הזה, כשיחשוב האדם שכל מה שהקב"ה עושה עמו לטובתו הוא עושה, בין שיהיה בגופו, בין שיהיה בממונו, ואף על פי שהוא אינו רואה ואינו מבין איך זה הוא טובתו, ודאי טובתו הוא, הנה לא תחלש אהבתו מפני כל דוחק או כל צער אלא אדרבא תגבר ונוספה בו תמיד.

מעשה עם שני סוחרים שהלכו להפליג:

וכמו שמסופר בגמרא נדה דף לא ע"א דרש רב יוסף מאי דכתיב אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני במה הכתוב מדבר בשני בני אדם שיצאו לסחורה ישב לו קוץ לאחד מהן התחיל מחרף ומגדף לימים שמע שטבעה ספינתו של חבירו בים התחיל מודה ומשבח לכך נאמר ישוב אפך ותנחמני, והיינו דאמר רבי אלעזר מאי דכתיב עושה נפלאות (גדולות) לבדו וברוך שם כבודו לעולם אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו. הרי שאם היה רואה מתחילה את האסון היה רוקד משמחה וכל העצב שהיה בתחילה בגלל שראה רק חצי מעשה, כך הדבר אצל כל אדם רק שיש מעשה שרואים את הסוף והתכלית תוך זמן קצר ויש שרק אחרי זמן ארוך ויש אחרי דורות.

מעשה בהלצה לאריכות ימים:

ומסופר מעשה בזקן צדיק מנוברדוק שהאריך ימים מעל מאה שאלו אותו במה זכה לאריכות ימים והשיב להם בהלצה כי לי אין שאלות על השי"ת למה ככה וכדומא, אבל בני אדם ששואלים על הנהגתו יתברך שאלות לוקחים אותם למעלה בכדי להשיב להם תשובות.

מעשה עם הגר"א:

וכן מסופר על הגר"א שנפטרה ביתו יום לפני חתונתה והגר"א קיבל עליו את הדין באהבה, ובאה אימו בחלום ואמרה לו שאילו היה יודע איזה נחת רוח עשית בשמים מהתנהגותך בפטירת הבת היית רוקד יותר מריקוד של החתונה בלוייה.

יסוד רבי עקיבא כל דעביד רחמנא לטב:

והחלק השני: שלעולם האדם ירגיל עצמו לראות את חצי כוס המלאה ולחשוב טוב ויהיה טוב, יסוד זה נלמד במסכת ברכות דף ס ע"ב אמר רב הונא אמר רב משום רבי מאיר וכן תנא משמיה דרבי עקיבא לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד כי הא דרבי עקיבא דהוה קאזיל באורחא מטא לההיא מתא בעא אושפיזא לא יהבי ליה אמר כל דעביד רחמנא לטב, אזל ובת בדברא והוה בהדיה תרנגולא וחמרא ושרגא, אתא זיקא כבייה לשרגא, אתא שונרא אכליה לתרנגולא, אתא אריה אכליה לחמרא, אמר כל דעביד רחמנא לטב, ביה בליליא אתא גייסא שבייה למתא, אמר להו לאו אמרי לכו כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא הכל לטובה: ופרש"י וז"ל לקבולינהו בשמחה לברך על מדת פורענות בלבב שלם עכ"ל:

ביאור הבא"ח שיש בזה סגולה באמירה ובמחשבה חיובית:

וכתב הבא"ח בספר בנייהו וז"ל שם אמר להו היינו דאמרי כל דעבדין משמייא לטב. יש להקשות מה חידוש קאמר להו עתה, והלא כבר אמר כן מתחלה על כל דבר ודבר שאירע לו ושמעו זאת ממנו? ונראה לי בס"ד כונתו לומר כי האדם שפותח פיו לטובה אפילו אם נגזרה עליו גזירה לרעה אפשר שתתבטל, ולכן אמר מה שאתם רואין עתה שהכל נעשה לטובה היינו בשביל דאמרי לכו מעיקרא על כל דבר שנעשה דעבדי משמייא לטב, ועל כן פתחון פי שפתחתי לטובה גרם שיהיה הדבר ההוא לטובה באמת, ורצה ללמדם בזה שיהיו מורגלים לפתוח פיהם לטובה על כל דבר אף על פי שנראה שהוא רעה: וכונן הבא"ח בזה למה שכתב המהר"ל מפר"ג בספר נתיבות עולם באהבת השם פ"א, וכן בנתיב הביטחון פ"א בא"ד וז"ל ולכך יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, וכאשר יאמר על הדבר שנראה רע והוא בוטח בו יתב' שהוא לטובה אז יתן השי"ת אותו רע לטובה עכ"ל. וכן כתב סנגורן של ישראל הרב יצחק מברדיצבוב בספרו קדושת הלוי בפרשת וישב וז"ל בא"ד ויאמר כל מה דעביד רחמנא- לטב עביד (שם ס): ויבטח ויאמין שיש בזה טובה גדולה כי מאתו לא תצא רעה חס ושלוש כנחום איש גם זו שברוב הבטחתו ואמונתו בו יתברך אמר על כל דבר גם זו לטובה (תענית כא) ובזה הוא ממתיק הדיני מעליו והופך אותם לרחמים ועושה מרע טוב עכ"ל.

מנהג זה הוא הלכה לכל אדם:

ודבר זה אינו חסידות אלא הלכה לכל אדם כאשר נפסק בשולחן ערוך אורח חיים סימן רל סעיף ה לעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד. ולענ"ד ענייני יהיה רגיל לומר זו הדגשה שצריך לעולם הכוונה תמיד האדם צריך להרגיל את עצמו לומר בפיו ולחשוב טוב, ראשית. מתוך אמונה שכל מה שעושה הקב"ה לאדם זה לטובתו. ושנית. שיהיה לו תמיד חשיבה חיובית בזה שישמח תמיד בחצי כוס המלאה ולהודות על מה שיש, ולא ירגיל את עצמו להסתכל על חצי כוס הריקה ולהיות בצער, כיון שזה גורם לקטרוג על עצמו. וכך מסופר שהיה רגיל האדמו"ר של חב"ד לומר לכל אדם הנמצא בצרה תחשוב טוב יהיה טוב ובזה התבטלו הרבה גזרות.

כיצד הלל היה בטוח שאין הצווחה מביטו:

ובזה מובן מעשה של הלל במסכת ברכות דף ס ע"א תנו רבנן, מעשה בהלל הזקן שהיה בא בדרך ושמע קול צוחה בעיר, אמר מובטח אני שאין זה בתוך ביתי. ועליו הכתוב אומר משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטח בה'. והקשו כיצד הלל בטוח הרי

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המתפלל על כך הוי תפילת שווא? אולם הלל הנהיג לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד כסגולה להפך את הרע לטוב. וממנו למדו חוני המעגל ורבי עקיבא שהן תלמידי תלמידיו, ולזאת בטוח שזה לא יהיה בביתו.

עוד מבורך בתענית כי המצב הטוב ביותר הוא כמו שהוא:

כמו שמסופר במסכת תענית דף כג ע"ב תו רבי מני הוה שכיח קמיה דרבי יצחק בן אלישיב אמר ליה עתירי דבי חמי קא מצערו לי, אמר ליענו ואיענו, אמר קא דחקו לי, אמר ליעתרו ואיעתרו, אמר לא מיקבלי עלי אינשי ביתי, אמר ליה מה שמה חנה תתייפי חנה ונתייפת, אמר ליה קא מגנדרא עלי, אמר ליה אי הכי תחזור חנה לשחרוריתה וחזרה חנה לשחרוריתה: **וכתב בספר כיצד לשמוח** שהגמרא מלמדת אותנו כי בעצם לאדם נדמה שמצב אחר יהיה יותר טוב ולכן הראה לו הצדיק כי מצב אחר רק יותר גרוע וכן הדבר אצל כל אדם עושה השי"ת את הטוב ביותר עבורו וצריך תמיד לשמוח עם מה שיש ולא להתמקד מה שחסר בהיות ואדם כזה מאפיל על כל האושר כמו שנספר.

מעשה שהיה

מעשה שהיה עם נהג מונית שהתחיל להתחזק ולחזור בתשובה והנה פעם אחד לקח נוסע לבית חולים הדסה עין כרם לאחר שהגיע כמובן הנוסע שילם וירד, חשב לעצמו האם לחזור לעיר או להמתין מעט אולי יצליח למצא נוסע אחר לעיר כך שלא יחזור ריק, החליט להתעכב וממתין שמא ימצא נוסע והנה עוברים חמש דקות ועשר דקות ורבע שעה ועדיין לא מוצא נוסע ועדיין מתעכב באמרו אולי הרגע יגיע נוסע וכך נמשכה המתנתו במקום שלושת רבעי שעה והנה הגיע מונית עם נוסע לבית חולים הוריד את הנוסע ובדיוק יצא אדם מהבית חולים שרצה מונית לנסוע לעיר וראה אותה מונית שהגיעה כעת ועלה אליה מיד ונסעו, אותו נהג כעס מאוד איך הוא חוטף נוסע הרי הוא ממתין שלושת רבעי שעה, חשב לרדוף אחריו ולחסום אותו, אך בהיות והתחיל לחזור בתשובה היה הולך לשמוע שיעורי תורה וזכר בדברי הרב שאין אדם נוגע במה שמגיע לחברו וחבל שילך להילחם על הנוסע, **ולכן תחשוב טוב ויהיה טוב**, והנה בעודו מהרהר עם עצמו יצא איזה דיפלומט מהבית חולים וניגש למונית ושאלו שהוא צריך נסיעה לצפון הלוך וחזור עם המתנה שעתיים במקום האם מסכים, הנהג שמח כמובן והסכים, נשאל כמה יעלה חשב ואמר לנצל אותו ואמר לו אלף, הדיפלומט הסכים ועלה למונית ועשה את הנסיעה ונח שם שעתיים והחזירו והנוסע הוציא לו מעטפה ושילם לנהג, ירד הנוסע ופתח הנהג את המעטפה וראה בתוכה אלף דולר כי הדיפלומט הבין אלף דולר והוא התכוון על אלף שקל, חשב לעצמו שאם היה נלחם עם אותו נהג על הנוסע והיה לוקח ממנו הנוסע היה עושה נסיעה של חמישים שמונים ש"ח והנה בגלל האמונה שחיזק עצמו ראה תיכף ומיד שזה היה לטובתו והרויח אלף דולר. בדומה לכך הקב"ה תובע את משה כדלקמן.

מוסר השכל:

עלה בידנו להשכיל שגורל האדם ובני ביתו תלוי בהנהגתו ובבחירתו חשיבתו ומבטו האושר בחיים וההצלחה תלוי ביסוד זה שכל זוג שבונה את הבית היהודי על אדני התורה צריכים בני הזוג להרגיל עצמם בהנהגה טובה זו שהיא גם סגולה כמו הלל הזקן, **ראשית**. האמונה שהכל לטובה כי אבא שבשמים אל מלא רחמים וכל מה שעושה עם האדם הוא הכי טוב שיכול להיות ומחוסר ראייה מקיפה ושלימה הדברים נראים אחרת, ולכן ירגילו את עצמם ויאמרו תמיד בפיהם הכל לטובה, **ושנית**. לשמוח במה שהשם נתן לו, בהיות כאשר נתבונן הרי אדם בעולם שיש לו הכל ולכל אדם יש סוגי בעיות שונות ואיך בכל זאת אנחנו רואים שוני בין בני אדם יש שמחים ויש עצובים הרי הסיבה שמעציבה ישנה גם אצל השמחים אלא הדבר תלוי בבחירה על מה להסתכל ולחשוב על הטוב או על הרע ועל ידי זה התוצאה של שמחים ועצבים, וכאשר מתמקד בטוב כך שפוח את היום במודה אני ראשית שהחזרת נשמה בקרבי וכן על הגוף שהוא בריא ומתפקד שזה לבד שווה הון תועפות לעומת בני אדם שנמצאים רח"ל בבתי חולים וסובלים מכל מיני מחלות שהיו מוכנים לשלם כל הון בשביל בריאותם ואתה לא נצרך לכך, שנית ישמח בבית שזכה לבנות ולילדים שזכה ולפרנסה שיש לו גם אם לא ברווח ועל הרכוש שהשיג וזה ירגיל כדברי דוד המלך בתהלים פרק לד (ב) אֶבְרָכָה אֶת־יְקֹוֹק בְּכָל־עֵת תְּהַלֵּלְתוּ בְּפִי: ויתפלל על החסר ויבטח בבוראו שיעשה איתו את הטוב, לעומת זוגות רבים שהעצבות וחוסר אושר ושמחה שורר בביתם והיא נחלתם, מפני שמתמקדים רק בחסר וכל היום יש תלונות למה לא מצליחים למלא את חסרונון כך שגם ממה שיש להם אינם נהנים וכל ימיהם סבל מצוקה וצער, וזה מה שהקב"ה השיב למשה בארבעה מילים ויאמר אליו אני ה' שהכל טוב ובמידת הרחמים, וזה המסר של הדיברה הראשונה וכן הפסוק של שמע ישראל שהכל לטובה ובה נזכה לחיות תמיד בשמחה ובאושר ובעושר והצלחה אמן.

**החותם בברכת שבת שלום ומבורך.
הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד**

